

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z odwołania J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu

z udziałem K. K., T. K., M. K. i .M. K.1

o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek

na skutek skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9 sierpnia 2018 r. sygn. III AUa 1644/17

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 13 stycznia 2023 r.

wniosków Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców z 11 października 2022 r. oraz 8 grudnia 2022 r. o sprostowanie postanowienia Sądu Najwyższego z 21 września 2022 r. wraz z jego uzasadnieniem:

1. oddała wnioski;

2. postanawia z urzędu sprostować oczywistą omyłkę pisarską w postanowieniu Sądu Najwyższego z 21 września 2022 r. w ten sposób, że w komparycji i sentencji tegoż postanowienia, każdorazowo wyraz „Miałych” zastąpić wyrazem „Małych”.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 21 września 2022 r. Sąd Najwyższy w sprawie z odwołania J. M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu z udziałem K. K. T. K., M. K. i M. K.1 o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek na skutek skargi nadzwyczajnej

wniesionej przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9 sierpnia 2018 r., sygn. akt III AUa 1644/17 (pkt 1) odrzucił skargę oraz (pkt 2) zasądził od Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Sosnowcu kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

Pismem z 11 października 2022 r. pełnomocnik Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców wniósł o reasumpcję postanowienia z 21 września 2022 r. poprzez jego zmianę i orzeczenie o zniesieniu wzajemnie między stronami kosztów postępowania, przy czym w piśmie z 11 listopada 2022 r. jako podstawę skorygowania postanowienia wskazał art. 350 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c.

W kolejnym piśmie z 8 grudnia 2022 r. pełnomocnicy Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców wnieśli o sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej w postanowieniu Sądu Najwyższego z 21 września 2022 r. poprzez zmianę treści pkt 2 tego postanowienia oraz nadanie jej następującej, prawidłowej treści: „2. znosi wzajemnie koszty procesu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.” oraz zmianę ostatniego akapitu uzasadnienia postanowienia poprzez nadanie mu następującej, prawidłowej treści: „Koszty postępowania wywołanego wniesieniem skargi nadzwyczajnej Sąd Najwyższy zniósł wzajemnie między stronami na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wnioski Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców nie zasługiwały na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności w odniesieniu do wniosku z 11 października 2022 r. wskazać należy, że przepisom procedury cywilnej nie jest znana instytucja reasumpcji orzeczenia. Żaden z przepisów Kodeksu postępowania cywilnego nie posługuje się wyrażeniem „reasumpcja”. Słownik języka polskiego wspominany wyraz definiuje jako powtórne rozpatrzenie jakiejś sprawy, ponowną ocenę; a w prawodawstwie: ponowne rozpatrzenie podjętej uchwały z jednoczesnym anulowaniem jej dawnego brzmienia. Do powtórnego rozpoznania sprawy w przypadku postępowania cywilnego dochodzi w wyniku wniesienia apelacji

lub zażalenia (jeżeli traktować o kwestiach ubocznych, incydentalnych), które, jeżeli są zasadne to prowadzą do zmiany lub uchylenia orzeczenia. Postanowienie o kosztach co do zasady pozostaje zaskarżalne zażaleniem, jednakże pamiętać należy, że orzeczenia Sądu Najwyższego, w tym te rozstrzygające o kosztach procesu są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 29 grudnia 2016 r., III UO 4/16 wskazał, że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują możliwości wniesienia jakiegokolwiek środka odwoławczego od orzeczenia Sądu Najwyższego. Kodeks ten ustanawia jednolity system zaskarżania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych, opierający się na zasadzie dwuinstancyjności. Przeciwno prawomocnym orzeczeniom sądów drugiej instancji może być nadto skierowana do Sądu Najwyższego skarga kasacyjna (art. 398¹ § 1 k.p.c.), albo zażalenie (art. 394¹ § 1 i 1¹ k.p.c.). Żaden przepis nie przewiduje natomiast możliwości zaskarżenia orzeczenia Sądu Najwyższego jakimkolwiek środkiem odwoławczym, a tym bardziej wnioskiem o reasumpcję, który nie jest znany ustawie.

Precyzując wniosek z 11 października 2022 r. w piśmie z 11 listopada 2022 r. wskazując jako podstawę art. 350 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, podobnie jak we wniosku z 8 grudnia 2022 r., wniósł o sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej w postanowieniu Sądu Najwyższego z 21 września 2022 r. Wypada przypomnieć, że omyłkę pisarską może stanowić tylko taki błąd literowy lub pisarski, który jest oczywisty, ale nie prowadzi ani nie zmienia merytorycznej treści, istoty ani rozumienia testu pisanego, zwłaszcza i tym bardziej wtedy, gdy uznanie „omyłki pisarskiej” ma zasadnicze znaczenie prawne dla dokonania prawidłowego osądu sporu. Co do zasady, możliwość prostowania omyłek pisarskich jest instytucją procesową, która uprawnia sądy z urzędu do prostowania w wyroku niedokładności, błędów pisarskich albo rachunkowych lub innych oczywistych omyłek (wyrok Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2016 r., II PK 77/15). Powyższe wyklucza skorygowanie domniemanej przez skarżącego omyłki pisarskiej w postaci niekorzystnego dla niego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, która sprowadzałaby się do zmiany merytorycznej treści orzeczenia, co w świetle art. 350 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. jest niedopuszczalne. Dodać też należy,

że orzeczenie o kosztach wraz z załączonym do niego uzasadnieniem i wskazaniem odpowiednich przepisów wskazuje nie na omyłkę pisarską, lecz zamierzone działanie Sądu mające oparcie w przepisach, które skarżący interpretuje odmiennie niż skład orzekający w postanowieniu Sądu Najwyższego z 21 września 2022 r.

Sąd Najwyższy dostrzega różnicę między podmiotami uprawnionymi do wniesienia skargi nadzwyczajnej wymienionymi w art. 89 § 2 u.s.n., a wymienionymi w art. 398¹⁸ k.p.c., dopuszczającym wzajemne zniesienie kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym, nie wymieniającym wśród nich Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców. W ocenie Sądu Najwyższego art. 95 u.s.n. w zakresie w jakim nakazuje w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy do skargi nadzwyczajnej, w tym postępowania w sprawie tej skargi, stosowanie w zakresie spraw cywilnych – przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dotyczące skargi kasacyjnej, z wyłączeniem art. 398⁴ § 2 oraz art. 398⁹; zaś w przypadku karnych – przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego dotyczące kasacji, nie umożliwia odpowiedniego stosowania art. 398¹⁸ k.p.c., lecz nakazuje stosować go wprost, co staje na drodze zastosowaniu art. 398¹⁸ k.p.c. w postępowaniu zainicjowanym skargą nadzwyczajną przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców. Rozwiązaniem problemu byłaby odpowiednia interwencja ustawodawcy, którego nie może zastąpić Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 maja 2020 r., I PK 175/19).

Z tych wszystkich względów nie zasługiwały na uwzględnienie oba wnioski Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, które podlegały oddaleniu na podstawie art. 350 § 1 k.p.c. *a contrario* w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. art. 95 u.s.n. o czym postanowiono w pkt. 1 orzeczenia.

Jednocześnie Sąd Najwyższy dostrzegł z urzędu, że w postanowieniu Sądu Najwyższego z 21 września 2022 r. w zakresie oznaczenia podmiotu inicjującego postępowanie oraz od którego zasądzono koszty postępowania Sąd Najwyższy na skutek oczywistej omyłki pisarskiej wskazał „Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców” zamiast „Rzecznika Małych i Średnich

Przedsiębiorców”. Mając powyższe na względzie należało sprostować oczywistą omyłkę pisarską w postanowieniu Sądu Najwyższego z 21 września 2022 r. w ten sposób, że w komparycji i sentencji tegoż postanowienia, każdorazowo wyraz „Miałych” zastąpić wyrazem „Małych”.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy w pkt 2 postanowienia orzekł stosownie do art. 350 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. art. 95 u.s.n.